

Van prentenboek tot poppentheater

Kind wordt te groot

NL Gerda Dendooven schreef een boek over Stella, een opgevist kind dat zo hard groeit dat het niet meer in zijn omgeving past. Een metafoor die zich uitstekend laat bewerken tot poppentheater. — MICHAËL BELLON

Voor *Stella, ster van de zee* kreeg schrijfster en tekenares Gerda Dendooven in 2017 de Woutertje Pieterse Prijs. Het prentenboek gaat over een visserskoppel dat een kind opvist uit de zee en dan maar besluit het te adopteren. Maar het kind groeit zo hard dat het al snel nergens meer past, overal stoort en dus wordt uitgesloten. Wat Dendooven opvatte als een metafoor voor gevluchte drenkelingen in de Middellandse Zee, bleek meteen ook een metafoor voor iedereen die niet in de mal van 'het normale' past. Zo lazen actrice Sanderijn Helsen en regisseur Luc Nuyens van de Roovers er ook het verhaal in van hun eigen kind met een beperking. Samen met Frank Dierens, Gert Dupont en Leen Diependaal bewerkten ze het boek, en vonden ze voor de karakteristieke tekeningen van Dendooven een waardige vervanger in de poppen van Theater FroeFroe.

Waarvoor kozen jullie net dit boek?

SANDERIJN HELSEN: Ik had met Luc Nuyens al een paar keer een gesprek gehad over het feit dat wij allebei ouder zijn van een bijzonder kind – een kind met een beperking – en dat we daar ook eens iets mee wilden doen op het toneel, op voorwaarde dat het niet te letterlijk zou zijn,

en we ons als ouders niet zouden profileren als slachtoffers die om medelijden vragen. Een paar maanden later belde Luc om te zeggen dat hij een boek had gelezen dat een mooie metafoor was voor wat wij wilden vertellen, en dat was *Stella, ster van de zee*. Eigenlijk is het de vluchtelingenproblematiek die Gerda heeft geïnspireerd, maar wij lazen er ook een metafoor in voor onze eigen kinderen, en voor iedereen die zich op een gegeven ogenblik niet vindt voldoen aan de norm.

Heeft het je verrast dat Sanderijn en Luc ook hun verhaal in jouw boek lazen?

GERDA DENDOOVEN: Ik had er nog niet op die manier over nagedacht, maar het klopt natuurlijk helemaal. Het is altijd een enorme genoegdoening als mensen andere dingen uit de boeken halen dan ik er had ingestopt. Mijn idee ontstond toen ik op de radio voor het eerst een interview had gehoord over redders die in Zuid-Italië vluchtelingen uit de zee halen. Daarna vond ik op internet heel fascinerende, bijna poëtische beelden van verdronken mensen die als het ware zweefden in het water, ook baby's met hun roze kleertjes in de blauwe zee. Dat veroorzaakte een kortsluiting in mijn hoofd waardoor ik vond dat ik ook aan

kinderen een verhaal over vluchtelingen moest vertellen, want ook zij horen en zien wat er in de wereld allemaal gebeurt.

Het woord vluchteling valt niet in het verhaal. Hoe kwam je op het idee om Stella's anders-zijn te verbeelden door haar buitenmaatse gestalte?

DENDOOVEN: Vaak accepteren wij mensen die van ergens anders komen wel, tot op het moment dat er iets onaangenaams gebeurt en ze zogezegd gevaarlijk dreigen te worden. Ik wilde dat gegeven niet letterlijk vertellen, maar aan de hand van een sprookje. Op het moment dat ik nadacht over het feit dat Stella niet meer 'paste' thuis en op school, kreeg ik het idee om haar ook letterlijk niet meer te laten passen.

Het publiek ziet er nu in wat het wil.

HELSEN: Er waren tijdens de premièrereeks op Theater aan Zee mensen heel ontroerd waarvan we achteraf hoorden dat zij een kind verloren hadden. Een vluchteling die komt kijken, zal een heel ander gevoel van ontroering hebben. Kinderen herkennen in de schoolscènes het verhaal van kinderen die moeilijk in de klasgroep passen. Uiteindelijk is Stella een heel gewoon kind. Dat zeg ik in mijn rol als moeder ook tegen haar als ze wordt buitengezet. Dat ze

Frank Dierens en Sanderijn Helsen manoeuvreren hun 'kind' de wereld in

STELLA, STER VAN DE ZEE
12/5, 11.00, 6+, Bronks, www.bronks.be

JEUGDTHEATER

kinderen en dat past bij het visserskoppel. Omdat het in het begin even wennen is, identificeert het publiek zich ook meer met het gegeven van de vluchteling die aanspoelt op een plek waar hij de taal niet begrijpt.

Een andere uitdaging bestond erin de kracht van de tekening te vervangen door iets anders. Er zijn echte acteurs, er is projectie, muziek, maar vooral de poppen van Theater FroeFroe maken veel mogelijk.

DENDOOVEN: Met zijn expertise is FroeFroe echt het uitgelezen gezelschap om dit te doen. Het is heel indrukwekkend en aangrijpend hoe ze het aanpakken. Ik had me nooit kunnen voorstellen dat ze die poppen op zo'n manier tot leven zouden kunnen brengen. Ook al omdat ze bewust niet realistisch zijn.

Mijn tekeningen zijn vaak ook wel een soort uitvergroting van de mens en zijn eigenschappen of zijn toestand. Ik inspireer me voor mijn tekeningen op bepaalde beelden en figuren, maar door sommige dingen in de verf te zetten worden ze soms lachwekkend, ontroerend of ongemakkelijk, zodat ze mededogen oproepen.

HELSEN: Het werkt heel goed. Het is een heel beeldende voorstelling. Als je niets zou horen, dan zou je nog de essentie kunnen volgen via de beelden. Spelen tegen zo'n pop vind ik heel fijn, zeker wanneer ze goed gemanipuleerd wordt. Dat zorgt voor extra poëzie en ontroering, terwijl je natuurlijk juist extra goed ziet dat het om een pop gaat en dus niet echt is. Die combinatie van acteurs en poppen is bij FroeFroe altijd weer bijzonder.

Er zijn momenten waarop wij als ouders de pop manipuleren, en dat geeft ook een mooie metafoer. Een kind dat anders is, moet je soms echt de wereld in manoeuvreren, terwijl een ander kind gewoon vanzelf de wereld instapt. Daarnaast is er ook de mooie muziek van Leen Diependaal, die de soundscapes maakt, de stem van Stella voor haar rekening neemt en haar op een gegeven moment ook even gestalte geeft en zingt, wat het personage even heel concreet maakt. **B**

SANDERIJN HELSEN:
"Voor een ouder van een kind dat afwijkt van de norm is dat vaak ook een 'grote' ervaring. Soms letterlijk te groot om te dragen"

een kind is als elk ander kind, maar gewoon een beetje groter, en dat het onrechtvaardig is dat ze daarop wordt afgerekend.

Voor een ouder van een kind dat afwijkt van de norm is dat vaak ook een 'grote' ervaring. Soms letterlijk te groot om te dragen. Mooi is dat die twee eenvoudige ouders die strijd ook gewoon zonder reserve aangaan, ook al konden ze niet vermoeden wat er allemaal nog zou volgen.

DENDOOVEN: Ze willen het opvoeden als hun

eigen kind, maar kunnen niet inschatten dat het kind hen letterlijk en figuurlijk boven het hoofd zal groeien.

Dat is een van de dingen die ik vaker hoor nu ik soms voor een organisatie ga praten over wat boeken kunnen doen om adoptie bespreekbaar te maken bij kinderen. Zowel bij mensen die adopteren als bij mensen die geadopteerd zijn, hoor je dat er na het lastige administratieve proces dikwijls nog problemen opduiken die ze op voorhand niet hadden zien aankomen.

Hoe hebben jullie de theaterbewerking aangepakt?

HELSEN: Het is een kinderboek dat een vrij donker thema bespreekt zonder dat het te zwaar op de hand wordt. Dat hebben wij met de voorstelling ook geprobeerd.

We zijn heel trouw aan het verhaal, omdat het een mooie en heldere opbouw heeft. De teksten in het boek zijn wel geen dialogen, dus heeft Gerda er dialogen van gemaakt. Die hebben wij dan nog eens onder handen genomen door ze met Google Translate te 'vertalen' naar een soort Fries. Als een echte Fries zou komen kijken, zou die niet onder de indruk zijn, maar dat was ook niet de bedoeling. We wilden een vreemd taaltje dat toch te verstaan is door de

FR L'écrivaine et dessinatrice flamande Gerda Dendooven a écrit l'histoire de Stella, une enfant repêchée qui grandit si vite qu'elle n'est plus adaptée à son environnement. Une métaphore sous forme de spectacle de marionnettes.

EN The Flemish author and illustrator Gerda Dendooven wrote a book about Stella, a dredged-up child that grows so much that it no longer fits into its surroundings. The metaphor is perfect to be adapted to puppet theatre.